

Meri Turkis Oy
Marko Meriläinen
Meriläisentie 65
69510 Halsua

Viite
Hänvisning

Asia
Ärende

LAUSUNTO YMPÄRISTÖVAIKUTUSTEN ARVIOINTIOHJELMASTA
Meri Turkis Oy, Liedeksen turkistuotantoalue, Halsua

1 HANKETIEDOT JA YVA-MENETTELY

Meri Turkis Oy on hankkeesta vastaavana toimittanut 19.1.2009 Länsi-Suomen ympäristökeskukseen ympäristövaikutusten arviointimenettelystä (YVA) annetun lain (468/1994, muutos 267/1999) mukaisen arviointiohjelman turkistuotantoalueen perustamisesta Halsuan kunnan Liedekseen. Hankkeen tavoitteena on siirtää nykyisin toiminnassa olevat turkistilat pois pohjavesialueelta ja samalla mahdollistaa tilojen laajentuminen. Hankealueena on Halsuan kunnan Liedeksessä oleva Kairinevan yleiskaavassa kotieläintalouden suuryksiköille varattu alue. Suunnittelualan koko on noin 50 hehtaaria.

Kyseessä on toista kertaa turkistalouspuolella suoritettava YVA-menettely, jonka tarkoituksena on edistää hankkeen kannalta merkittävien ympäristövaikutusten tunnistamista, arviointia ja huomioonottamista suunnittelussa ja päätöksenteossa sekä samalla lisätä kansalaisten tiedonsaantia ja osallistumismahdollisuuksia. YVA-menettelyssä ei tehdä hanketta koskevia päätöksiä, vaan tavoitteena on tuottaa monipuolista tietoa päätöksenteon perustaksi.

Hankkeesta vastaava

Meri Turkis Oy
Marko Meriläinen
Meriläisentie 65
69510 Halsua

Konsultti

Kaarle Kaistila
Kevarintie 4
69820 Räyrinki

Yhteysviranomainen

Länsi-Suomen ympäristökeskus
PL 262
65101 VAASA

YVA-asetuksen (268/1999) 6 §:n hankeluettelossa ei ole eläinten pidon yhteydessä mainintaa turkiseläimistä, jolloin ympäristövaikutusten arviointimenettelyä ei sovelleta hankkeeseen suoraan hankeluettelon perusteella. Ympäristövaikutusten arviointimenettelystä (YVA) annetun lain (267/1999) 4 § mukaan arviointimenettelyä sovelletaan yksittäistapaüksessa hankkeeseen tai jo toteutetun hankkeen olennaiseen muutokseen, joka todennäköisesti aiheuttaa laadultaan ja laajuudeltaan ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun asetuksen (268/1999) mukaisten hankkeiden vaikutuksiin rinnastettavia merkittäviä haitallisia ympäristövaikutuksia.

Meri Turkis Oy on 25.2.2008 saapuneessa kirjeessä pyytänyt Länsi-Suomen ympäristökeskuksen YVA-yhteysviranomaiselta lain 485/2006 6 §:n mukaista arviota siitä, tuleeko Meri Turkis Oy:n suunnittelemaan turkistarhaukseen soveltaa ympäristövaikutusten arviointimenettelyä. Asiaa on 14.2.2008 käsitelty kokouksessa, jossa olivat mukana hankevastaava, konsultti, Länsi-Suomen ympäristökeskuksen ja Halsuan kunnan edustajia. Ympäristöministeriön ohjeen (kirje YM4/401/2002, kotieläinsuojia koskeva ympäristölupa) liitteen 1 mukaan siitosnaaraskettu vastaa 1,2 eläinyksikköä ja siitosnaarasminikki 0,4 eläinyksikköä. YVA-asetuksen mukaan lihasikaloihin sovelletaan YVA-menettelyä, kun sikojen määrä on yli 3 000 kpl, jolloin eläinyksikkömäärä on 3 000. Meri Turkis Oy:n hankesuunnitelmassa tämä eläinyksikkömäärä ylitetään VE 1:ssä yli kolminkertaisesti ja VE 2:ssa yli seitsemänkertaisesti.

Ottaen huomioon hankkeen ominaisuudet, sijoittuminen ja ympäristövaikutuksiin liittyvät epävarmuustekijät Länsi-Suomen ympäristökeskus on 25.3.2008 antamassa päätöksessään todennut, että Meri Turkis Oy:n perustettavaan turkistarha-alueeseen Halsuan kunnan alueella tulee soveltaa ympäristövaikutusten arviointimenettelyä, koska hankkeesta voi aiheutua sellaisia merkittäviä haitallisia ympäristövaikutuksia, jotka ovat laajuudeltaan rinnasteisia YVA-lain 4 §:n 1 momentissa tarkoitettujen hankkeiden vaikutuksiin.

Ympäristövaikutusten arviointiohjelma on hankkeesta vastaavan suunnitelma siitä, mitä vaihtoehtoja hankkeella on, mitä ympäristövaikutuksia aiotaan selvittää ja millä menetelmillä sekä miten arviointimenettely tullaan järjestämään. Arviointiohjelmasta saatujen lausuntojen ja mielipiteiden perusteella laaditaan ympäristövaikutusten arviointiselostus, jossa esitetään tiedot hankkeesta ja sen vaihtoehdoista sekä yhtenäinen arvio niiden ympäristövaikutuksista. Yhteysviranomainen kokoaa eri tahoilta saatujen lausuntojen ja mielipiteiden pohjalta oman lausuntonsa, jossa tarkastellaan arviointiselostusta koskevien YVA-asetuksen mukaisten sisällöllisten vaatimusten toteutumista. Arviointiselostus ja siitä annettu yhteysviranomaisen lausunto liitetään mahdollisiin lupa- tai muihin hankkeen toteuttamista edellyttäviin hakemuksiin.

Ympäristövaikutusten arvioinnissa tarkasteltavat vaihtoehdot

Nollavaihtoehto (VE0): Hanketta ei toteuteta lainkaan. Koska hankkeen taustalla on tilojen sijainti pohjavesialueella, 0-vaihtoehto on vaihtoehtoisten sijoituspaikkojen puuttuessa lähinnä teoreettinen, mikäli tilojen on tarkoitus jatkaa toimintaansa.

Vaihtoehto 1 (VE1): Hanke toteutetaan osittain. Alueelle sijoitetaan yhteensä enintään 12 500 eläinyksikköä. Alueelle sijoitetaan 6 000 kettusiitosnaarasta ja 12 500 minkkisiitosnaarasta pentuineen. Eläintenpitotiloiksi rakennetaan minkeille 3 kpl pinta-alaltaan 2 200 m²:n kokoista turkiseläinhallia ja 38 kpl varjotaloja (á 90 jm), yhteensä 3 420 jm. Ketuille rakennetaan 125 kpl varjotaloja (á 90 jm), yhteensä 11 250 jm. Toimintojen sijoittamiseen

tarvittava pinta-ala on 22 hehtaaria. Alueen vuosituotanto on 50 000 minkinnahkaa ja 30 000 ketunnahkaa. Lannantuotanto on yhteensä 6 125 m³.

Vaihtoehto 2 (VE2): Hanke toteutetaan kokonaan. Alueelle sijoitetaan yhteensä enintään 25 000 eläinyksikköä. Alueelle sijoitetaan 12 000 kettusiitosnaarasta ja 25 000 minkkisii-tosnaarasta pentuineen. Eläintenpitotiloiksi rakennetaan minkeille 6 kpl pinta-alaltaan 2 200 m²:n turkiseläinhallia ja 76 kpl varjotaloja (á 90 jm), yhteensä 6 840 jm. Ketuille rakennetaan 250 kpl varjotaloja (á 90 jm), yhteensä 22 500 jm. Toimintojen sijoittamiseen tarvittava pinta-ala on 44 hehtaaria. Alueen vuosituotanto on 100 000 minkinnahkaa ja 60 000 ketunnahkaa. Lannantuotanto on yhteensä 12 250 m³.

Molemmissa vaihtoehtoissa alueelle rakennetaan myös huolto- ja nahkontatiloja sekä rehun vastaanotto- ja säilytystiloja. Rakentaminen perustuu rakennusten ja rakenteiden osalta vallitsevaan turkistilarakentamiseen ja siinä sovellettavaan ympäristölupakäytäntöön. Suunnittelun eri osa-alueilla sovelletaan mahdollisuuksien mukaan parasta käyttökelpoista tekniikkaa. Siten hankkeen eri vaihtoehtoja vertaillaan ainoastaan hankkeen koon ja siitä aiheutuvien ympäristövaikutusten suhteen.

Hankkeen edellyttämät suunnitelmat, luvat ja päätökset

Hanke sijoittuu Kairinevan yleiskaavassa kotieläintalouden suuryksikölle varatulle alueelle. Tarha-alueiden rakentaminen edellyttää maankäyttö- ja rakennuslain (132/1999) mukaisia rakennuslupia ja lisäksi turkistila-alueen rakentamisen on oltava kunnan vahvistaman osayleiskaavan mukaista. Toiminta edellyttää ympäristönsuojelulain (86/2000) 28§:n mukaista ympäristölupaa. Ympäristölupahakemukseen tulee liittää ympäristövaikutusten arviointiselostus ja siitä annettu yhteysviranomaisen lausunto. Alueen käyttöönotto ja toiminnan vaiheittainen laajentaminen ympäristövaikutuksen arvioinnin määrittelemissä rajoissa saattaa edellyttää muutoksia paikallisiin liikennejärjestelyihin ja esimerkiksi liittymälupia. Näiden muutosten osalta toimitaan maantielain (2005/503) mukaisesti.

2 ARVIOINTIOHJELMASTA TIEDOTTAMINEN JA KUULEMINEN

Arviointiohjelma on kuulutettu 3.3.-9.4.2009 Halsuan kunnan virallisella ilmoitustaululla ja lisäksi se on ollut nähtävillä kunnan pääkirjastossa. Kuulutus on julkaistu alueella ilmestyvässä Perhonjokilaakso-lehdessä. Hankkeen ympäristövaikutusten arviointia käsittelevä tiedotus- ja keskustelutilaisuus on pidetty 24.3.2009 Halsuan kunnantoimistolla. Arviointiohjelmasta on pyydetty lausunnot Halsuan kunnanhallitukselta, Halsuan kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselta, Pohjanmaan TE-keskukselta, Keski-Pohjanmaan liitolta, Länsi-Suomen lääninhallitukselta, Suomen luonnonsuojeluliiton Pohjanmaan piiriltä ja Museovirastolta. Yhteysviranomaiselle on toimitettu yhteensä 5 lausuntoa ja 1 mielipide. Saapuneista lausunnoista ja mielipiteistä on toimitettu kopiot hankkeesta vastaavalle.

3 YHTEENVETO ESITETYISTÄ LAUSUNNOISTA JA MIELIPITEISTÄ

Halsuan kunnanhallitus sekä rakennus- ja ympäristölautakunta

Lausunnossaan Halsuan kunnanhallitus sekä rakennus- ja ympäristölautakunta toteavat, että Halsuan kunnan oikeusvaikutteisena hyväksytyssä yleiskaavassa on varattu turkistuotantoa varten alue Liedeksen kylän pohjoispuolella. Alueen omistaa Halsuan kunta. Aluevarauksen tarve on Halsualla muodostunut lähinnä määräyksistä, jotka aiheuttavat turkistarhojen siirtovelvollisuuden pohjavesialueilta. Halsuan kunnan alueella on turkistarhoja pohjavesialueella 3 kappaletta.

Turkistarhausta harjoittava yritys, Meri Turkis Oy, Halsualta on lähtenyt suunnittelemaan tarhausyrityksen siirtämistä yleiskaavassa tarhaukselle varatulle alueelle. Halsuan kunta katsoo, että esitetty Liedeksen turkistuotantoalueen ympäristövaikutusten arviointiohjelma pohjautuu kunnan maankäytön suunnitelmaan ja tukee osaltaan harjoitettua yrityspolitiikkaa.

Halsuan kunnan näkemyksen mukaan esitetystä arviointiohjelmasta on riittävästi huomioitu selvittävät osa-alueet eikä myöskään vaihtoehtojen lisääminen ole tarpeellista.

Keski-Pohjanmaan liitto

Keski-Pohjanmaan liitto toteaa lausunnossaan, että liiton vahvistetuissa maakuntakaavoissa ei ole kaavan luonteen ja tarkoituksen huomioiden ole otettu kantaa varsinaisesti turkistuotannon sijoittumiseen. Kuitenkin vahvistetussa 1. vaihekaavassa on MRL:n sisältövaatimusten vuoksi esitetty pohjaesirajaukset. Nyt vireillä olevassa maakuntakaavan 3. vaihekaavassa pohjavesialueiden rajauksia on tarkoitus päivittää vastaamaan ympäristöhallinnon uusimpia tutkimustietoja. Pohjavesialueita koskee myös vielä valmisteltavana oleva suunnittelumääräys. Tällä tulee olemaan välillisiä vaikutuksia mm. turkistuotannon toimintaedellytyksiin.

Liiton näkemyksen mukaan turkistuotannolla on – ja täytyy jatkossakin olla – vahva elinkeinopoliittinen asema maakunnassa. Siten tahdomme osaltamme olla tukemassa elinkeinon toiminnan jatkumista. Tästä lähtökohdasta YVA:ssa arvioitavat osin teoreettiset vaihtoehdot ovat oikeansuuntaisia. Liitto ei pidä myöskään välttämättömänä etsiä eri sijaintivaihtoehtojen kautta uutta sijaintipaikkaa turkistarha-alueelle, koska yleiskaavassa on jo osoitettu tähän tarkoitukseen soveltuva alue.

Keski-Pohjanmaan liitto pitää YVA-arviointiohjelmassa esitettyjä vaikutusten arviointeja ja menetelmiä niiden toteuttamiseksi vähintään riittävinä. Samoin aikataulu ja arviointinettelyn järjestäminen luovat osallisille mahdollisuuden osallistua prosessiin sen eri vaiheissa.

Keski-Pohjanmaan liitolla ei ole huomautettavaa arviointiohjelmasta.

Suomen luonnonsuojeluliiton Pohjanmaan piiri

Turkistuotannon siirtäminen pois pohjavesialueilta on ratkaisu, johon ei ole muuta vaihtoehtoa, kuin toiminnan siirtäminen tai lopettaminen. Turkistarhauksen suhdanteiden muuttuminen rajusti lyhyelläkin aikavälillä, tekee toiminnasta epävarmaa. Uuden ja laajan tarha-alueen perustaminen on yrittäjälle riskisijoitus tulevaisuuteen. Varjotalojen ja hallien rakentaminen on kallista, samoin kuin tiivispohjaisten rakenteiden tekeminen laajoille alueille. Turkishallien toimivuutta on ammattipiireissä kovasti arvosteltu ja nähtäväksi jää, tuleeko kasvatus olemaan kannattavaa. Riskikysymykset ovat kuitenkin hakijan asia, eivätkä vaikuta lupahankkeen etenemiseen. Kuitenkin hankkeessa tulee ottaa huomioon alueen tuleva jälkikäyttömuoto ja rakenteiden poistaminen tai muuttaminen muuhun käyttöön mahdollisen lopettamisen seurauksena. Samalla tulisi huomioida nykyisen käytössä olevan alueen saattaminen ympäristölle haitattomaksi ja siistiksi mahdollisimman lyhyellä aikavälillä siirron jälkeen vakuuksia vastaan.

Tulevan turkistuotantoalueen kasvu nykyisestä noin nelinkertaiseksi on suunnitelma, jonka aikataulullista toteutumista ei kerrottu. Alustavasti alueelle tultaisiin siirtämään olemassa oleva eläinmäärä, mutta millä ajanjaksolla tuotanto tulisi täyteen mittaansa? Miksi päädyttiin juuri tämän laajuiseen tuotantosuunnitelmaan, kun olemassa olevat määrät ovat huomattavasti alempia, olisi voitu kertoa lyhyesti asiakirjoissa.

Vaihtoehtojen vertailussa hankkeelle ei ole esitetty vaihtoehtoisia sijoituspaikkoja. Asiakirjoissa esitetään asioita vain suuremman toteutusvaihtoehdon kannalta. Käytännössä hankkeella ei ole esittää muita vaihtoehtoja, kuin vain VE2. Miksi vaihtoehtoisten sijoituspaikkojen puutteita ja syitä ei esitetty jo ohjelmavaiheessa vaan vasta tulevassa arviointiohjelmassa, on ihmeellistä. Rakennuspaikkana kallioinen suonlaitama ei välttämättä ole järkevin tai edes taloudellisesti kannattavin vaihtoehto ja hakijan olisi tullut esittää muitakin sijoituspaikkavaihtoehtoja.

Alueen lähistöllä ei mainita olevan luonnonsuojelun kannalta merkittäviä alueita. Vesien osalta tulee huomioida pienvesien kuormitus tuotannosta tarkasti ja selvittää mahdollisia vaikutuksia alapuoliseen vesistöön.

Ilmaperäisten typpekuormitusten aiheuttamista haitoista tulisi olla luotettava arviointi, myös mahdollisten puustovaurioiden ja siitä seuraavien korvausten osalta.

Pohjavesialueelle on lyhimmillään vain 300 metrin matka. Selvitetäänkö mahdollista riskiä pohjavesille myös kairauksia tai maaperätutkimuksia, vai luottaako hakija tiivisrakenteisiin ja virtaamien kulkeutumiseen toisaalle?

Tiivisrakenteiden osalta olisi hyvä esittää laskelmia eri tiivispohjaisten rakennevaihtoehtojen tueksi. PE-kalvolla toteutettavaa tiivistystä ei voida pitää BAT-tekniikan mukaisena toteutustapana sen hajoamisherkkyuden vuoksi. Karjataloudessakaan ei sallita muovikalvojen käyttöä lanta-alustana.

Lähialueen luonnon osalta tulisi latia myös omia selvityksiä, eikä turvautua jo olemassa oleviin selvityksiin. Hanke- ja vaikutusalueen luontoselvitys tulisi laatia, sillä oletettavasti alueelta ei ole riittävää tietoa alueen kasvi- ja eläinlajeista tai mahdollisista uhanalaislajeista.

Arviointiselostuksessa tulee huomioida ehdottomasti erityistilanteisiin varautuminen, jota ohjelmassa ei ole huomioitu. Tilanne voi olla myrsky, tulipalo tai terrorismina aiheuttama tilanne, johon hakijan tulee pystyä varautumaan. Konkreettisin ennakoita arvaamaton tilanne saattaisi olla vesienpuhdistuksessa käytetyn kasvillisuuskentän jäätyminen tai rankkasade, jolloin toiminnanharjoittajan on estettävä jätevesien pääsy luonnonvesiin.

Suunniteltua aikataulua voidaan pitää liian optimistisena ja hakijan tulisi varautua hankkeen aloituksen osalta pidempään aikatauluun.

Pohjanmaan työ- ja elinkeinokeskuksen kalatalousyksikkö

Lausunnossaan Pohjanmaan työ- ja elinkeinokeskuksen kalatalousyksikkö toteaa, että hankkeen vaikutusalueella olevien vesistöjen kalasto ja kalastus on selvitettävä ja arvioitava kuormituksen vaikutuksia kalojen elinympäristölle. Kuormitusarvion perusteella on tarvittaessa tarkasteltava vaikutuksia myös suuremmalla etäisyydellä kuin ohjelmassa sanottu kahden kilometrin matkalla.

Museovirasto

Lausunnossaan museovirasto toteaa, että sillä ei ole arkeologisen kulttuuriperinnön eikä kulttuurimaiseman osalta huomautettavaa Liedeksen turkistuotantohankkeesta Halsuan kunnassa.

Mielipide 1

Mielipiteen esittäjä toteaa Halsuan kunnantoimistolla 24.3.2009 pidetyssä tiedotustilaisuudessa käsiteltyihin asioihin liittyen, että olisi suotavaa, että turkistuotantoaluetta lähimmälle mökille olisi etäisyyttä vähintään yksi kilometri. Lisäksi alueesta saattaa aiheutua hajuja tuhoeläinhaittoja (mm. lokit, rotat ym.), mikä taas aiheuttaa tulon aleneman mökkimatkailussa, joten siitä aiheutuvat kulut tulee korvata mökin omistajalle.

4 YHTEYSVIRANOMAISEN LAUSUNTO

Arviointiohjelma täyttää pääosin YVA-asetuksen 9 § mukaiset sisällölliset vaatimukset. Selvitysten tekemisessä ja arviointiselostuksen laadinnassa tulee kuitenkin kiinnittää huomiota seuraaviin asioihin.

Hankekuvaus

Arviointiohjelmassa on esitetty tiedot hankkeesta, sen tarkoituksesta, sijainnista sekä vaihtoehtoista, joihin sisältyy myös hankkeen toteuttamatta jättäminen. Hankkeen tarpeellisuus on perusteltu hankkeen tausta kohdassa hyvin viittaamalla eläinsuojeluvaatimukseen, ympäristönsuojelunäkökohtiin ja tarhauksen siirtämisveloitteeseen pohjavesialueelta, alan suhteelliseen kannattavuuteen sekä kotieläintuotannon yleissuuntausta kohti suurempia yksikkökoja.

Tarha-alueen sijainti ja ympäristö selkiytyisi paremmin, jos hankkeen alueen suunnittelurajauskartta olisi myös suuremmassa mittakaavassa (esim. 1:50 000) Hankekuvauksessa kuvataan suunniteltavaa turkistarhausaluetta ja teknisiä ratkaisuja rakennustapojen, alustavesien ja lannan keräämisen, varastoinnin ja loppusijoituksen osalta sekä sadevesien johtamisen suhteen. Hankkeen keskeisiä ominaisuuksia ja teknisiä ratkaisuja tulee tarkentaa, jotta keskeisten ympäristövaikutusten tunnistaminen on mahdollista.

Arviointiohjelmassa todetaan, että alueelle sijoitettavat varjotalot varustetaan vesitiivisalustarakenteella ja alustoilta kerättävät vedet johdetaan umpisäiliöihin. Myös kasvushalli on viemäroity umpisäiliöihin. Umpisäiliöiden sisältöä käsitellään kuten virtsaa. Kasvushallien räystääsvedet johdetaan erillisenä tuotantoalueen ulkopuolelle. Varjotalokentän osalta sadevedet johdetaan kasvillisuuskentän läpi alapuoliseen vesistöön. Arviointiselostuksessa tulee kuvata vesitiiviiden lanta-alustojen nesteet eli virtsamäärät ja ravinnepitoisuudet sekä mahdollinen levitykseen tarvittava peltohehtaarimäärä sekä arvioida umpikaivojen koon ja tyhjennyksen tarve. Jätevesien yhteydessä tulee tarkastella myös sosiaalitulojen ja rehunjakelulaitteiden jätevedet. Kuivatusvesien puhdistamiseen käytettävää kasvillisuuskenttää tulee kuvata tarkemmin mm. koon ja arvioidun puhdistustehon osalta. Havaintopiirroksat lannan ja virtsan keräysjärjestelmistä selkiyttäisivät kuvauksia. Lannan välivarastoinnin osalta tulee selvittää mahdollisia suojaratkaisuja kuten lantavaraston kattaminen.

Arviointiohjelmassa on käsitelty hankkeen liittymistä muihin hankkeisiin lannankäsittelyn ja nahoituksen osalta. Osa lannasta voidaan toimittaa käsiteltäväksi Natural Compost Oy:n kompostointilaitoksille Kaustisilla ja Vetelissä tai muille laitoksille, joilla on lupa lannan vastaanottamiseen. Minkkien nahoitukseen voidaan käyttää Kaustisilla sijaitsevan Furfix Oy:n nahoituspalveluita. Arviointiselostuksessa tulee selvittää kyseisten laitosten kapasiteetti käsitellä tarha-alueen lanta ja minkinnahat. Myös lannanlevityspeltojen sijainnista ja etäisyyksistä tulisi olla alustavaa arviota.

Arviointiohjelmassa mainitaan rakentamisvaiheen ympäristövaikutusten tarkastelussa ojitussuunnitelman muutokset, tarvittavien maa-ainesten alkuperä, määrä ja syntyvien laatu se-

kä hyödyntämiskelvottomien maa-ainesten läjittäminen. Arviointiohjelmassa todetaan jätteitä ja jätevesiä käsittelevässä luvussa 10,5, että jätehuollon osalta selvitetään toiminnassa syntyvien jätteiden määrä ja laatu sekä suunnitelma jätehuollon järjestämisestä kunkin jättejakeen osalta. Tarha-alueiden rakentamisessa ja toiminnassa syntyvien jätteiden ja jätevesien määriä sekä ominaisuuksia, käsittelyä, väliavarastointia sekä mahdollista hyötykäyttöä tulisi jo arviointiohjelmassa kuvata siten että on mahdollista saada käsitys kyseisten toimintojen vaikutusten selvittämistarpeista. Arviointiselostukseen syntyvät jättejakeet, jätteen laatu, määrä, käsittely ja toimituspaikat tulee kuvata yksityiskohtaisesti.

Kunnallistekniikkaa käsittelevässä luvussa 10,6 todetaan että selostuksessa tullaan arvioimaan käytettävän lämpöenergian kulutusta ja eri tapoja sen tuottamiseen. Sähköenergian osalta selostetaan liittymän perustamisen edellyttämät toimenpiteet, liittymäkoko ja alustava sijoitusvaihtoehto. Vesihuollon osalta arvioidaan veden kulutus ja vaikutukset paikallisen vesilaitoksen toimintaan. Arviointiselostuksessa tulee selvittää, mistä turkistuotanto-alueella käytettävä vesi johdetaan ja onko sitä saatavilla myös erityis-/kriisitilanteissa riittävästi. Veden kulutuksen sekä syntyvän jäteveden määrän arvioinnin tulisi perustua tilastotiedon lisäksi myös olemassa olevan toiminnan vertailuun.

Hankealueella on voimassa Halsuan kunnan yleiskaava, josta on kartta arviointiohjelmassa. Tarha-alueiden ja viereisten alueiden yleiskaavamerkintöjen sisältö tulisi arviointiselostuksessa antaa näkyviin. Alueen kaavamerkintä on ME-1 (kotieläintalouden suuryksikön alue). Hankealueen eteläosassa on kaavamerkintä EO-3 (maa-ainesten ottoalue). Maa-ainesten ottoalue on kaavan hyväksymisen yhteydessä ainakin osittain muutettu M-merkinnällä varustetuksi alueeksi (maa- ja metsätalousalue). Mikäli turkistarha-alueen läheisyydessä on tai on varattu alueita maa-ainesten ottoa varten, tulee arviointiselostuksessa pohtia maa-ainesten oton vaikutusta tarha-alueen toimintaan. Mikä on viereisten soranotto-alueiden nykytila, laajuus ja suunnitelmat tulevaisuudessa ja onko maa-ainesten otolla esimerkiksi meluvaikutuksia tarha-alueelle.

Vaihtoehtojen käsittely ja vertailu

Arviointiohjelmassa todetaan että hankevastaava on selvittänyt myös muita vaihtoehtoisia sijoituspaikkoja ja että varsinaisia vaihtoehtoisia sijoituspaikkoja ole. Arviointiselostuksessa tullaan esittämään vaihtoehtoisten sijoituspaikkojen kartoitusvaiheet sekä nykyisen sijoituspaikan valintaan johtaneet syyt. Arviointiohjelmassa on kolme vaihtoehtoa, joista yksi on hankkeen toteuttamatta jättäminen. Muut vaihtoehdot ovat hankkeen kokoon liittyviä. Koska hankkeen taustalla on Meri Turkis Oy:n ja Sea Fur Oy:n sijainti pohjavesialueella ja tarhat ovat velvoitettuja siirtämään toimintansa pois pohjavesialueelta. 0-vaihtoehto on lähinnä teoreettinen. Vaihtoehtoisten sijoituspaikkojen puuttumisen ja 0-vaihtoehdon epärealistisuuden takia vaihtoehtoisten sijoituspaikkojen puuttumista ja sijoituspaikan valintaa on käsiteltävä tarkoin. Hankkeen vaihtoehdoista pienempikin on kooltaan lähes kaksinkertainen verrattuna Meri Turkis Oy:n ja Sea Fur Oy:n nykyiseen yhteenlaskettuun tarhakokoon, joten myös hankkeen vaihtoehtojen kokoon liittyvää päätöksentekoa tulee kuvata.

Vaikutukset ja niiden selvittäminen

Vaikutukset pinta ja pohjavesiin

Arviointiohjelmassa todetaan, että hankkeen vaikutuksia vesistöihin tullaan arvioimaan lähinnä toiminta-alueen valuma-alueelta eri vuodenaikoina johdettavien vesien määrän ja niiden oletetun laadun perusteella. Kuormitustarkastelun lähtökohtana on vesitiivisalustainen rakennustapa sekä alueen peruskuivatusvesien johtaminen kasvillisuuskentän kautta alapuoliseen vesistöön. Tarvittava kasvillisuuskentän koko sekä arvio puhdistustehosta perustetaan olemassa oleviin turvetuotantoa koskeviin tutkimustuloksiin. Hankkeiden vaiku-

tuksia vesistöön tullaan tarkastelemaan vesiteitse enintään 2 km hankeen oletetusta purkupisteestä alavirtaan. Jos arvioinnin edetessä todetaan, että esimerkiksi poikkeustilanteissa vesistövaikutukset saattavat ulottua kauemmas, tulee vaikutusaluearajausta siltä osin laajentaa. Kasvillisuuskentän osalta tulee arvioida sen kokoa ja arvioida kentän puhdistustehoa.

Pohjavesivaikutusten arvioinnin osalta on mainittu, että lähtökohdaksi vaikutusten arvioinnille otetaan Liedeksen pohjavesialue ja sen rajausta koskevat selvitykset ja tutkimustulokset. Tarkastelussa otetaan huomioon ympäröivien valumavesien mahdollisesti muutettavat johtamisjärjestelyt sekä niiden vaikutukset paikallisiin pienvaluma-alueisiin. YVA-selostuksessa olisi lisäksi hyvä olla toiminta-alueesta selkeä kartta, jossa näkyy myös pohjavesirajaus sekä lähimmät pintavedet ja vesien johtamissuunta. Tulee myös pohtia vaikuttaako mahdollinen läheinen maa-ainesten oton syvyys tai sen laajuus pintavesien johtamiseen. Arviointiohjelmassa tulee esittää ehdotus seurantaohjelmaksi, joka sisältää pohja- ja pintavesien tarkkailun. 1000 metrin säteellä olevat talousvesikaivot tulee kartoittaa ja 500 metrin säteellä olevien käytössä olevien kaivojen vedenlaatu on syytä selvittää.

Luontovaikutukset

Arviointiohjelmassa on todettu, että arviointiselostusta varten luonnon nykytila inventoidaan maastossa alan asiantuntijaa käyttäen soveltaen Suomen ympäristökeskuksen julkaiseman oppaan "Luontoselvitykset ja luontovaikutusten arviointi kaavoituksessa, YVA-menettelyssä ja Natura-arvioinnissa" mukaisesti. Luonnontilaan kohdistuvat selvitykset kattavat suunnittelualueen sekä 100 metrin vyöhykkeen suunnittelualueen ulkopuolelta.

YVA-ohjelmassa olevaa aikataulua noudattamalla kasvillisuuskarttoitus pystytään tekemään asianmukaiseen ajankohtaan kesäaikana. Alueen luonnon nykytilasta voidaan saada riittävä kuvaus mainitun raportin periaatteita noudattamalla. Luontovaikutusten arviointiin tulee sisällyttää typpilaskeuman vaikutukset kasvillisuuteen. Luontovaikutusten yhteydessä tulee arvioida hankkeen vaikutukset erityisesti lintujen pesintäaikana touko-kesäkuussa ja suunnitella toimenpiteet siten ettei esimerkiksi rakentamistoiminnasta aiheudu haittaa alueella pesivälle linnustolle.

Arviointiselostuksessa tullaan arvioimaan typpilaskeuman vaikutuksia lähialueiden metsiin. Esitettyä 500 metrin etäisyyttä tarhasta voidaan pitää tarkoituksenmukaisena vaikutusaluearajauksena. Lintujen aiheuttamia vaurioita tulee käsitellä arviointiselostuksessa ja esittää toimet joilla lintuongelmia pyritään minimoimaan.

Vaikutukset ihmisiin

Ohjelmassa esitetään, että ihmisten terveyteen, elinoloihin ja viihtyvyyteen vaikuttavista tekijöistä tullaan tarkastelemaan hajuja, liikennettä, melua, vaikutuksia alueen virkistyskäyttöön ja muuhun maankäyttöön. Keskeisin huomio tullaan kiinnittämään hajuihin ja liikenteen vaikutuksiin. Arviointiohjelmassa on kerrottu hajuvaikutusten arvioinnin pohjana olevat raportit. Arvioinnin yhteydessä tullaan arvioimaan myös tuulten jakautumiseen säätilastojen perusteella sekä eri hoitokäytäntöjen vaikutuksia hajujen muodostumiseen. Arviointiohjelmassa esitettyä 1 000 metrin vaikutusaluearajausta voidaan hajujen osalta pitää riittävänä, mikäli tarkastelualueen rajaus on 1 000 metriä hankealueen reunoilta. Myös lannan kuljetuksesta, väliavarastoinnista ja kompostoinnista syntyvä hajuhaitta tulee arvioida.

Rakentamisaikaisista vaikutuksista tulee tarkastella myös liikennemääriä ja melua.

Vaikutukset maankäyttöön ja maisemaan

Arviointiohjelmassa on todettu että hankkeen osalta tullaan arvioimaan vaikutuksia lähi-alueen nykyiseen ja suunniteltuun maankäyttöön lähinnä liikenteen, toiminnan typpipäästöjen sekä hajujen kannalta. Arviointi tehdään lähinnä vertailemalla toiminnan sijoituspaikkaa voimassa oleviin kaavoihin sekä näihin liitettyihin aluevarauksiin. Erityisesti maanainesten oton läheisyyden vaikutuksia turkistuotantoalueen toimintaan tulee pohtia.

Osallistuminen

Hankkeesta kiinnostuneille on järjestetty yleisötilaisuus arviointiohjelman valmistumisen jälkeen. Seuraava yleisötilaisuus ja maastokäynti pidetään YVA-menettelyn alustavan toteutusaikataulun mukaan arviointiselostuksen valmistumisen jälkeen. Arviointimenettelyn osallistumisjärjestelyjä voidaan pitää riittävänä.

Raportointi

Arviointiohjelma sisältää tiedot hankkeesta ja sen liittymisestä muihin hankkeisiin, hankkeen eri toteuttamisvaihtoehdoista ja nk. 0-vaihtoehdosta, hankkeen edellyttämistä suunnitelmista, luvista ja päätöksistä, kuvaus ympäristöstä, tiedot ympäristövaikutuksia koskevista laadituista ja suunnitelluista selvityksistä, arvioinnissa käytettävistä menetelmistä ja niiden taustaoletuksista, ehdotus vaikutusalueen rajauksista, suunnitelma arviointimenettelyn ja osallistumisen järjestämisestä sekä arvio suunnittelu- ja toteuttamisaikataulusta. Arviointiohjelma on havainnollinen ja ymmärrettävä. Se sisältää vaihtoehtojen vertailumahdollisuuden ja siitä saavat eri osapuolet riittävästi informaatiota sekä siitä muodostuu myös riittävä kokonaiskuva koko hankkeesta. Arviointiohjelma sisältää tiivistelmän, jossa esitetään tärkeimmät pääkohdat sekä hankkeesta että ympäristövaikutusten arviointimenettelystä. Raportointia voidaan pitää riittävänä.

Yhteenveto ja ohjeet jatkotyöhön

Selvitysten tekemisessä ja arviointiselostuksen laadinnassa tulee huomioida lausunnossa edellä mainitut asiat. Erityisesti vielä on huomioitava erityistilanteisiin varautuminen, esim. myrsky, tulipalo tai terrorismin aiheuttama tilanne. Konkreettisin ennakoita arvaamaton tilanne saattaisi olla vesienpuhdistuksessa käytetyn kasvillisuuskentän jäätyminen tai rankkasade, jolloin toiminnanharjoittajan on estettävä jätevesien pääsy luonnonvesiin.

5 LAUSUNNON NÄHTÄVILLÄOLO

Ympäristökeskus lähettää lausuntonsa tiedoksi lausunnonantajille ja mielipiteiden esittäjille. Lisäksi yhteysviranomaisen lausunto pidetään yleisön nähtävillä yhden kuukauden ajan virka-aikana Halsuan kunnan virallisella ilmoitustaululla ja kunnankirjastossa. Lausunto tulee nähtäville myös verkkosivuille: www.ymparisto.fi/lsu > ympäristönsuojelu > ympäristövaikutusten arviointi > vireillä olevat hankkeet. Yhteysviranomaisen toimittaa hankkeesta vastaavalle jäljennökset annetuista lausunnoista ja mielipiteistä. Alkuperäiset asiakirjat säilytetään Länsi-Suomen ympäristökeskuksessa.

Johtaja

Pertti Sevola

Ylitarkastaja

Egon Nordström

Suoritemaksu 4 370 €

**Jakelu
Tiedoksi**

Meri Turkis Oy, suoritemaksua vastaan
Lausunnon antajat ja mielipiteen esittäjät
Ympäristöministeriö
Suomen ympäristökeskus, liitteenä 2 kpl arviointiohjelmia

Maksun määräytyminen ja maksua koskeva muutoksenhaku

Maksu määräytyy ympäristöministeriön asetuksessa alueellisten ympäristökeskusten suoritteista(1387/2006) olevan maksutaulukon mukaisesti. Maksuvelvollinen, joka katsoo, että lausunnosta perittävän maksun määräytymisessä on tapahtunut virhe, voi vaatia siihen oikaisua Länsi-Suomen ympäristökeskukselta kuuden kuukauden kuluessa maksun määräytymisestä.

Osoite: Länsi-Suomen ympäristökeskus PL 262, 65101 VAASA,
sähköposti: kirjaamo.lsu@ymparisto.fi